

WILCO KELDERMAN BESTAAT NIET

Van dezelfde auteur:

Dit is onze tijd

De ereronde van de eland

Koos, Kenny en Johnny

Ik heb een heel andere wedstrijd gezien

PANIAGUA

De rode vod

THIJS ZONNEVELD

**WILCO
KELDERMAN
BESTAAT
NIET** **en
andere
wielerverhalen**

Nieuw Amsterdam *Uitgevers*

Veel verhalen in deze bundel verschenen eerder in
Algemeen Dagblad, Bahamontes, NUsport, Grinta en De Muur.

© 2014 Thijs Zonneveld

Alle rechten voorbehouden

Omslagontwerp Pankra

Foto omslag © Leon van Bon

Foto auteur © Ewoud Broeksma

ISBN 978 90 468 1772 8

NUR 480

www.nieuwamsterdam.nl/thijszonneveld

www.thijszonneveld.com

INHOUD

Proloog – Wilco Kelderman bestaat niet	9
Sven de Wielrenner	12
Het buffet	17
Hij vloog twaalf verdiepingen	19
Asfalt in Hoogerheide	30
Sven Nys en de oerknal	32
Verlangen naar de Omloop	35
D'n Omloop	38
Bloemetjesjurk	40
Ach gut, Andy	43
Vallen	46
Zonder helm	48
Noors weer	50
Niki's rap	53
De Kansloze Vlucht	55
Scherprechter Paterberg	58
Koersen in Vlaanderen	60
Anti-val	62
Achter de slagboom	65
Sokkenfetisj	70

Carrefour de l'Arbre	73
Ik, Niki	75
Met de klep omhoog	78
De fietsendief	80
Scherprechter Cauberg	82
De rondvaart	84
Cowboy Henk	86
Scherprechter Saint-Nicolas	88
Saaaaaaaaaaaaai	90
Waarom de Giro honderd keer mooier is	93
Wielrennen is niet moeilijk	96
Du Hast Die Haare Schön	99
Prono	102
Lelijk winnen	104
Weening Voegwerk	107
Woutje	109
De Wel Bestaande Renner	112
Een hooligan op twee wielen	115
De fietsenfluisteraar	118
De Trui	121
Dikke Aders	123
Karma	125
Tommetje Veelers	127
Froome wint deze Tour niet	130
Niks doen	132
Waiers!	134
Beschermende kleding	136

Het spook	138
Een kudde buffels	140
Fietscontrole	142
Diepvriesspinazie	144
Vangrail	146
De nobele kunst van het bidonnen halen	148
Eendagssuperheld	150
Hotelleed	152
Duivels dilemma	154
MH17	157
Een godsgeschenk	159
Cheng Ji	162
Zijn idool voorbij	164
Komt een man bij de dokter	167
Een jochie van 42	169
Hesjedal-gate	171
Beste vriend Vino,	174
Kop van beton	176
Voor joker sta je toch wel	181
Wereldkampioen Net Niet Winnen	183
Een walrusbuik in een bolletjestrui	185
En alles bleef zoals het was	187
VDP	189

PROLOOG

WILCO KELDERMAN BESTAAT NIET

In Nederland doen we niet aan poespas. Geen onnodige franje. Geen overbodige luxe. Doe maar gewoon, dan doe je al gek genoeg. Een kaakje bij de thee, en dat is het. Want wij zijn een nuchter volkje.

Gelul natuurlijk.

Ik weet niet wie ooit verzonnen heeft dat we nuchter zijn, maar er klopt geen barst van. We twitteren en facebooken onszelf van de ene hype naar de andere, we slaan elkaar de hersens in om uit te vechten of Zwarte Piet wel of niet zwart mag zijn en er worden Kamervragen gesteld over het verdwijnen van *Lingo*. En zodra er ergens gesport wordt, slaan we helemaal door. Of het nu de Olympische Spelen, het WK voetbal, een Touretappe op Alpe d'Huez of het NK achteruitschaatsen-op-één-been in Thialf is: we maken er carnaval van. We hossen door de sportkalender heen met een bos wortels op ons hoofd en een biertje te veel achter onze huig. En overal eisen we van onze sporters dat ze winnen. Doen ze dat niet, dan zijn het slapjanussen en mietjes.

Ik heb nog nooit een Nederlander de Tour de France zien winnen; ik was min twee maanden oud toen Joop won. Maar ik heb wel talloze Nederlandse renners meegemaakt die de Tour hadden moeten winnen, althans, volgens het Nederlandse publiek. Want zodra er een renner is die kan tijdrijden én klimmen, eisen we dat hij binnen een paar jaar op

het podium in Parijs staat. Niks nuchter. Carnaval willen we. Bier met een schuimkraag van opgeklopte Neerlands hoop.

Met alle gevolgen van dien: Het Moeras Van Opgeklopte Verwachtingen ligt vol met Verzopen Talenten.

Neem Remmert Wielinga – half mens, half buffel. Hij reed in de zomer van 2003 zomaar ineens met de beste renners van de wereld omhoog en werd halsoverkop geselecteerd voor de Tour van dat jaar. Het liep uit op een fiasco: Remmert (eigenlijk is dat ook geen naam voor een wielrenner) gaf gedesillusioneerd op en zou er nooit meer bovenop komen. Hij bekende later dat hij pelotonvrees had – een lastige handicap als je wielrenner bent.

Neem Pieter Weening. Hij was nog niet goed en wel begonnen aan zijn avontuur in het profpeloton toen Bert Wagendorp hem bij wijze van literair experiment naar een toekomstige Touroverwinning besloot te schrijven. Hartstikke leuk, totdat iedereen het serieus begon te nemen. Van Pieter werd niets minder verwacht dan een Tourzege. Weening was er op een gegeven moment ‘helemaal klaar mee’ en nam genoeg met een rol als knecht.

Neem Thomas Dekker. Als iemand de Tour zou gaan winnen, dan was hij het. Daar was hij het zelf trouwens helemaal mee eens. Maar Thomas kon het geduld niet opbrengen om langzaam te groeien; hij zocht de gele trui in een spuit en werd betrappt.

Neem Robert Gesink. De arme jongen is pas 28, maar de afgelopen jaren is hij alleen maar bezig geweest met het achtervolgen van de schaduw die hij zelf vooruitwierp.

Het was met de geschiedenis van die renners in mijn achterhoofd dat ik in juni 2012 een column schreef over een nieuw Nederlands talent: Wilco Kelderman. Hij kon klimmen, hij kon tijdrijden; het leek slechts een kwestie van tijd

voordat ook hij zou worden gebombardeerd tot opvolger van Joop. De titel van die column was ‘Wilco Kelderman bestaat niet’. Ik dacht namelijk dat het beter was dat hij voorlopig maar even niet bestond – dan kon hij tenminste rustig groeien, op een plekje buiten de schijnwerpers. Ik wilde hem beschermen tegen de grote boze carnavalswereld.

Achteraf sloeg die column als een tang op een varken. In wielrennen is nu eenmaal niets wat het lijkt. Toen ik Wilco Kelderman in het voorjaar sprak tijdens een fietstochtje op en rond de Posbank, bleek hij allesbehalve een teer en kwetsbaar talent te zijn. Hij had het helemaal niet nodig om niet te bestaan. Hij sprak zoals hij fietste: vol overtuiging. Ik heb veel 23-jarige sporters gesproken, maar zelden wist een 23-jarige sporter zó precies wat hij wilde. Hij was totaal niet onder de indruk van wat andere mensen van hem vonden of verwachtten. Rustig en realistisch was hij.

Nuchter, zou ik bijna zeggen.

SVEN DE WIELRENNER

Mijn dijbenen stonden in de fik. Mijn kuiten ontploften. En ik zweer dat ik mijn longblaasjes hoorde knappen, één voor één. Als ik nog adem had gehad, dan zou ik hebben gehuild om mijn moeder.

Van de Milka-koeien en de klaterende beekjes om me heen kreeg ik niets mee: het enige wat ik zag waren de malende benen en de enorme reet voor me. Het leek zo'n goed idee, een keertje met Sven Kramer meetraineren in de aanloop naar de Olympische Spelen van Vancouver. Maar toen ik eenmaal in Zwitserland achter hem aan tegen een berg op fietste, wist ik niet meer waarom. En mijn lichaam al helemaal niet.

Eenmaal terug in het hotel vroeg ik hem waarom hij in godsnaam niet ging wielrennen. Al was het maar om te bewijzen dat hij meer kon zijn dan koning van een sport die alleen groot is in Nederland. Hij moest erom lachen. Nou ja, een beetje dan. Want zo'n gek plan was het ook weer niet. 'Misschien stop ik wel met schaatsen als ik straks drie gouden medailles win in Vancouver. En áls ik ooit stop met schaatsen,' zei hij, 'dan ga ik wielrennen.'

Het is nu vier jaar later. Sven Kramer heeft geen drie gouden medailles gewonnen in Vancouver. Hij bleef steken op één – dankzij een mislukte ploegenachtervolging en een verkeerde wissel. En Kramer is in de afgelopen vier jaar geen wielrenner geworden. Hij kwakkelde in het na-olympisch

jaar met zijn rug en een dijbeenblessure, nam een sabbatical en besteedde de jaren daarna aan zijn comeback op het ijs. Een overstap naar de fiets is er nooit gekomen.

Het had ook anders gekund.

Hij heeft talent zat – óók als wielrenner. Er bestaat een foto uit 2004 met daarop het podium van het NK Tijdrijden voor junioren. Op het hoogste treetje staat Robert Gesink. Links naast hem staat de zeventienjarige Sven Kramer, die is gestrand op een paar seconden van Gesink. Later zou Kramer daarover zeggen: ‘Ach ja. Dat NK. Ik had me er niet eens echt op voorbereid omdat de schaatstrainingen al waren begonnen. Ik had wekenlang nauwelijks een fiets aangeraakt.’

Op dat NK Tijdrijden werd hij gescout door Rabobank. En Egon van Kessel, destijds bondscoach bij de junioren, wilde Kramer selecteren voor het WK Tijdrijden in het Italiaanse Verona. Van Kessel: ‘Sven zelf had er wel oren naar. Maar destijds was hij al op weg om een hele grote te worden in het schaatsen; zijn begeleiders vonden het maar niks. Die staken er een stokje voor. Het WK Tijdrijden was niet te combineren met een voorbereiding op het schaatsseizoen.’

Schaatsen én wielrennen tegelijk: het kan niet. Althans, niet op topniveau. De enige wielertoernooien die Kramer reed waren bij de amateurs – ergens diep in de zomer, op een moment dat de roep van het ijs slechts in de verte echode. In die wedstrijden blonk hij overigens wel uit. Vooral zijn overwinning in de Ronde van het Ronostrand was indrukwekkend. Hij smeed met zijn krachten, trok de kopgroep uit elkaar, reed de laatste tien kilometer solo, werd vlak voor de finish bijgehaald – en won vervolgens alsnog in de eindsprint.

Wielrenner Kai Reus traint regelmatig met Kramer op de fiets. ‘Sven heeft een gigantische motor. Ook op de fiets. Het is nu te laat denk ik, maar als hij had gewild, dan was hij een

goede prof geworden.’ Datzelfde zegt ook Egon van Kessel, die Kramer vorig jaar nog op de fiets aan het werk zag tijdens een trainingskamp met de renners van het continentale wielerteam De Rijke-Shanks. ‘Hij reed de boel aan gort, vooral op het vlakke. Hij was zo krachtig, zo sterk. Hij drukte al die jongens met de neus op de feiten. Ik heb nog geprobeerd om hem om te praten. Ik zei tegen hem dat hij eens een gokje moest wagen op de fiets.’

Maar er zijn te veel redenen die zo’n gokje in de weg staan. Reden één: hij vindt schaatsen te mooi. Hij is ermee opgevoed, hij droomt ervan. En hij is er veel te goed in.

Reden twee: hij moet winnen. Altijd. Overall. Verliezen is geen optie. Toen Enrico Fabris hem het wereldrecord op de vijf kilometer afpakte, smet hij met zijn schaatsen en was hij een week lang niet te genieten – tot het moment dat hij het wereldrecord terugpakte. Op de fiets zal hij nog veel vaker verliezen. Hij is te zwaar om écht hard tegen een berg op te rijden, de concurrentie is groter, en bovendien is wielrennen een sport waarbij niet altijd de sterkste wint. Dat schrikt Kramer af.

Jaap Stalenburg, verantwoordelijk voor de sportsponsoring bij TVM (zowel van de oude wielerploeg als van de huidige schaatsploeg) en degene die binnen de schaatsploeg het meest met Kramer praat over wielrennen, omschrijft de winnaarsmentaliteit van Kramer als volgt: ‘Alles is een wedstrijd bij Sven. Elke training is een competitie – ook op de fiets. Hij gaat liever niet trainen dan dat hij meedoet op tachtig procent. Dat maakt een overstap naar de fiets moeilijker. Hij doet het niet even tussendoor. Als hij het doet, dan doet hij het maximaal – op een manier waarvan hij weet dat hij ermee kan winnen.’

Reden drie: geld. Leuk hoor, dat fietsen – maar daar ver-

dient hij geen miljoen per jaar mee als hij overstapt. En ja, natuurlijk is geld belangrijk. Zeg nou zelf: wie zou zijn salaris willen decimeren? Bovendien is hij het uithangbord van zijn sponsor, zijn ploeg en zijn sport. Op zijn schouders ligt de verantwoordelijkheid voor meer dan alleen zijn eigen baan.

Reden vier: wielrennen is saaier dan schaatsen. Vooral de trainingen. Kramer: 'Ik vind het prima om kilometers te maken op de fiets. Maar elke dag vijf of zes uur – jongens, jongens... Geef mijn portie maar aan fikkie.'

Reden vijf: zijn rug. Ook al lijkt hij soms op de Hulk: ook Sven Kramer heeft een zwakke plek. Zijn rug protesteert vaak tegen de trainingsarbeid en de krachten die er op worden losgelaten tijdens een wedstrijd. Na een schaatsseizoen ligt Kramers rug in de kreukels. De enige echte remedie is rust. Kramer wil in de zomer wel meer wielertoeren rijden, maar zijn rug is een struikelblok. Aanvankelijk zou hij in 2012 meedoen aan Olympia's Tour, maar hij besloot er toch vanaf te zien toen hij door zijn coach Gerard Kemkers kreeg voorgehouden dat die extra belasting voor zijn rug misschien wel funest zou zijn voor zijn schaatsseizoen.

En tot slot: hij is nog niet klaar met schaatsen. Hij heeft nog een openstaande rekening op de Olympische Spelen, zeker na de half gelukke olympische campagne van Vancouver. Als er al een scenario bestond waarin Kramer één of twee jaar zou gaan wielrennen, dan kon dat de prullenbak in na die ene mislukte wissel op de tien kilometer. Wraak moest hij hebben: in Sotsji. En daar paste een overstap naar de fiets niet in. Stalenburg: 'Ik wist het na die tien kilometer meteen: dat wordt niks meer met wielrennen. Het had na Vancouver moeten gebeuren. Nu kan het niet meer.'

Alhoewel.

Volgens Egon van Kessel is het nog altijd niet te laat. 'Het

kan nog. Hij is pas 27. Als hij een jaar of twee investeert komt hij nog een heel eind. Zeker met zijn mentaliteit.'

Die wielercarrière zit ergens, hoe ver weg ook, in het achterhoofd van Sven Kramer. Een half uur na De Wissel kwam ik hem tegen, buiten het stadion. Voor iemand die zojuist een gouden medaille had verkwanseld en een kleedkamer had verbouwd zag hij er opgewekt uit. Hij lachte – al kon dat ook de lach van een boer met kiespijn geweest zijn. 'Dat kloteschaatsen ook,' zei hij. 'Ik kan beter gaan wielrennen. Hoef je tenminste niet te wisselen.'

Misschien was dat een grapje.

Misschien ook niet.

HET BUFFET

Soms word ik er 's nachts nog gillend wakker van. Dan zie ik eindeloze rijen bejaarden schuifelen langs bakken met natte worteltjes, verlepte sla en cement dat door moet gaan voor aardappelpuree.

Het is januari, de maand van de trainingskampen. Beter gezegd: de maand van de hotelbuffetten. Op dit moment zitten duizenden voetballers, wielrenners, zwemmers, triatleten en weet-ik-wat-nog-meer-voor-een-sporters in een uitgestorven Spaans, Turks of Portugees oord vol met afzichtelijk grote hotels met nog afzichtelijker grote eetzaalen. Ze sloffen rond op hun slippers en zwelgen in het leed dat buffet heet.

Het ritme van trainingskampen in januari is altijd hetzelfde. Buffet, trainen, buffet, hangen op je kamer, buffet, slapen. Dat trainen gaat nog. Dat hangen op je kamer ook. Maar het buffet sloopt je.

In de zomer is het misschien nog gezellig in de eetzaal van een megahotel. Dan lopen er meisjes in bikini's rond en hoor je het geschater van kinderen die net van de glijbaan zijn geweest. Maar in januari hangt er bij het buffet dezelfde sfeer als bij een begrafenis waar niemand elkaar kent. De tl-lichten staan op standje max, nog geen kwart van de tafeltjes is bezet en de enige andere hotelgasten zijn een paar busladingen vol Engelse of Duitse 70-plussers die zich om de drie uur in rijen van twee bij de deur van de eetzaal opstellen om zodra de

deuren worden opengedaan als eerste naar binnen te hobbelen – bang als ze zijn dat de sporters alles opeten. Dat gebeurt trouwens meestal alsnog. Ik ben ooit een half uur lang door de eetzaal achternagezeten door een opa met een rollator die ‘You ate all the pancakes!’ naar me schreeuwde.

Het eten in de bakken smaakt allemaal hetzelfde: naar niks. Het maakt niet uit wat je neemt. De spaghetti kun je alleen op je bord scheppen als je de hele klomp neemt, met de broodjes kun je een raam inkeilen en in de kipsaté zitten zo veel bacteriën dat je ’m eerst moet vangen voordat je ’m kunt eten. Aan een kippenboutje op een trainingskamp in Salou (ja, daar kun je ook in januari naartoe) hield ik drie maanden diarree en een knol van een buffetfobie over.

Oud-profvoetballer Ricky van den Bergh vertelde afgelopen zaterdag in het *AD* dat hij trainingskampen ‘een kwelling’ vond. Vooral het eten. Het liefst at hij alleen hamburgers en friet, maar dat mocht niet van de trainer. Daar had hij een oplossing voor: hij overdekte bij het buffet zijn hamburgers met sla zodat het leek alsof hij alleen maar konijnenvoer op zijn bord had – en daarmee liep hij langs de trainer. Eenmaal aan tafel at hij alleen de hamburgers en de frietjes op. De sla bleef op zijn bord achter. Kreeg hij nog een schouderklopje ook – want het was logisch dat hij zo’n groot bord sla niet helemaal op kreeg. De hotelbuffetkwelling duurde volgens Ricky eindelijk; hij was zo blij als een kind als hij weer in de bus richting vliegveld zat.

Arme Ricky. Arme voetballers. Arme wielrenners. Arme zwimmers. Arme triatleten. Arme weet-ik-wat-nog-meer-voor-een-sporters.

Ik hoop voor ze dat het snel februari is.

HIJ VLOOG TWAALF VERDIEPINGEN

Ze vonden hem op de stoep voor zijn huis. Hij lag op zijn rug en om zijn lippen speelde een glimlach. Het was alsof hij daar was gaan liggen, midden in de nacht, om naar de sterren te staren. Of om zijn roes uit te slapen. Maar hij was niet even gaan liggen. En hij was ook niet dronken.

Twaalf etages boven hem stond de balkondeur open. De gordijnen fladderden in de wind. Binnen lag een wielertijdschrift, opengeslagen op de pagina van de ploegenpresentatie van Vacansoleil. Ernaast lag een briefje. Hij had een boodschap geschreven voor de mensen die hij achterliet.

Daarna was hij gesprongen.

Soms zie je onheil kilometers van tevoren naderen; de donkere wolken drijven vanuit de verte in je richting en er is niets wat je kunt doen. Soms overvalt het je als een stortbui uit een blauwe hemel. De zelfmoord van Bart behoorde tot de laatste categorie. Als ik ooit één vriend en één ploegenoot heb gehad waarvan ik zeker wist dat hij na zijn carrière niet zou wegwijnen in het zwarte gat, dan was het Bart. Hij had alles; hij kon alles. Hij was slim, hij was grappig, hij was ambitieus, hij studeerde makkelijk, hij had een schoolboy-look waarmee hij vrouwen om zijn vinger kon winden als hij wilde. En toch stond hij op een januarinacht met zijn tenen over de rand van zijn balkon.

Ik kende Bart. Verdomme, ik kende hem. Toch? Ik zag hem soms maandenlang elke dag. Ik trainde zeven dagen per week met hem. Ik sliep bij hem op de kamer tijdens etappekoersen en trainingskampen. Ik wist hoe hij snurkte. Ik wist hoelang (héél lang) hij onder de douche stond. Ik wist van welke meisjes hij droomde. Op welke partij hij stemde. Welke koekjes hij bestelde als hij zondigde tegen het semi-anorexiadiet dat we onszelf hadden opgelegd. Ik kon zijn gesnuif en gesnotter herkennen in een peloton vol snuivende en snotterende wielrenners. Ik heb hem zien huilen (soms). Ik heb hem in zijn broek zien pissen van het lachen (vaak).

De eerste maanden na zijn dood heb ik vaak gepeinsd over wat hem bezielde. Maar hoe langer ik erover nadacht, hoe minder ik ervan snapte. Het was alsof ik iets probeerde te begrijpen wat niet te begrijpen was. Eén plus één was nul, één plus één was oneindig – maar nooit was één plus één twee. In de verste verte niet zelfs.

De eerste keer dat ik hem zag, stuiterde hij van zijn stoel. Letterlijk. Zó zenuwachtig was hij. Misschien had hij die drie espresso's beter niet achterover kunnen slaan voor zijn sollicitatiegesprek op het terras op de hoek van de Rue d'Italie. Bart was naar Aix-en-Provence gereden om mijn ploegleider Jean-Michel ervan te overtuigen hem een plekje in de ploeg te geven (dat was vrijgekomen omdat Laurens ten Dam op het laatste moment voor Bankgiroloterij tekende) – en ik moest zijn woorden vertalen. Dat lukte maar half: Bart ratelde zo snel dat ik hem niet bijhield. Hij praatte niet, hij schoot woorden af als een machinegeweer. Over de koffie, over het weer, over zijn laatste koers, over de theorie van de oneindigheid van het heelal, over hoe verschrikkelijk mooi dat Haribo-logo op het shirt van de ploeg was,